

LIBRIS

Emil Gârleanu

We know
books

opere integrale

Din lumea celor care
nu cuvântă.
Cea dintâi durere

Ilustrații: Oana Voican

Ars Libri

Cât un fir de neghină	3
Gândăcelul	7
Sărăcuțul!	10
Călătoare!	13
Musculița	17
Cântărețul	20
Hoinar	23
În curtea mea	28
După asemănarea lor!	32
Cioc! cioc! cioc!	36
În fel de fel de fețe	40
Mai sus!	45
Nedespărțite!	48
Pasere de noapte	51
Vulturul	54
Cucoșul	58
Ca soarele!	62
Luptătorii	65
Mărinimie	69
Singuratecii	71
Filozoful	73
Când stăpânul nu-i acasă!	76
Grivei	80

Fricosul	84
Musafirul	87
Căprioara	90
Voinicul	93
Gâza	96
Părăsită	100
Calul	105
Tovarășii	110
Trandafirul	114
Frunza	117
O rază	121
Bătrânii	124
Cea dintâi durere	132
Tată	139
La vorbă, într-o seară de iarnă	147
Puișorii	156

„Nu trebuie să fii cât un munte de mare ca să poți judeca. Ci de-ai fi cât o neghină, ori cât un fir de colb, dacă ai în căpușorul tău scânteia dumnezeiască ce cuprinde lumea, ți-i de ajuns: știi ce ești, de unde vii și-ncotro trebuie să te îndrepti.” Gândirea aceasta i-o spusese gănganiei o furnică. Și spusa muncitoarei îi intrase atunci pe o ureche și-i ieșise pe alta. De-abia văzuse de câteva zile lumina soarelui, pământul, florile! În iarbă i-au părut toate un rai; dar când a întins aripioarele și-a zburat, mirându-se că poate să străbată aerul, când apoi a căzut, istovită de oboseală, pe-o frunză, atunci întâiași dată a cunoscut greul. Și spusele furnicei i-au venit în minte. Ce era? O gănganie mică, fără strălucire, rotundă, ca o sămânță. De unde venea? Din iarbă; ținea minte că se trezise sub o rochița rândunicii. Dar încotro avea să se îndrepte? Ei, ăsta era greul!

S-a scoborât de pe frunză și-a purces să caute din nou furnica. A umblat încoace, încolo, - furnica nicăiri. Altele a întâlnit - dar grăbite. Furnicile nu prea stau de vorbă. A mers mult și bine; altă gândire n-a mai auzit. „Înțelepciunea e rară” se gândea biata gănganie. Și acesta a fost al doilea necaz al ei. E greu începutul! Într-o zi o prinse ploaia: din nebăgare de seamă căzu într-un șuvoi. De-abia scăpă, pe-un pai. Iar altă dată - ce spaimă, Doamne! stătu o clipă, fără suflare, sub talpa

cizmei grădinarului. Avusese noroc de-o pietricică ce lăsase lângă dânsa un gol. De ce-ți atârnă viața în ziua de azi! Dar trebuia să se păzească cu tot dinadinsul. Trai e acela când ești nevoit să-l cumpănești în fiecare clipă? Umbla numai pe dibuitele: cercetând, ocolind, ispitind. Colo e apă, dincolo oameni, mai la o parte un cărucior cu copii. „La ce m-a lăsat Dumnezeu dacă n-am părțica mea de pământ?” se întreba găngania. „Unde să mă așez ca să rămân liniștită?” Atunci în față i se ridică deodată casa, locuința stăpânului grădinii. „Sus, acolo, trebuie să fie bine... dar e prea înalt.” Să se ridice cu cumpătare. Întâi zbură pe vârful unei gherghine; de acolo pe-un copăcel, pe-un călin; pe urmă pe iedera dimprejurul balconului. În sfârșit, iat-o: a ajuns. S-a așezat pe marginea streșinei. Uf! cum arde tabla. Soarele o dogorește - un chin! Vasăzică și aici - iad. Și gândul o munci iar: „Ce rost avea pe lume?...”. Toate celelalte vietăți păreau că au o chemare. Și fluturul? Cum de nu. Dar fluturul e încântare ochilor, e floare zburătoare, o picurare vie din curcubeu. Furnica își face casă, agonisește - trăiesc mii la un loc; furnica dacă ar fi de o sută de ori mai mare i-ar fi destulă mintea pe cari o are acum, în vreme ce atâtea dobitoace, mari cât munții, dacă ar fi de o sută de ori mai mici, nu le-ar ajunge mintea pe cari o au cum sunt. Albina... toate, toate. Și ea? Seama ei pe lume?...

În clipa aceea găza prinse cu ochișorii o semene a ei, zburând pe sus, căutând poate un loc de scăpare ca și dânsa. Dar nici n-apucă bine să se uite la ea, când, ca o săgeată, o rândunică se repezi din cuibul de sub

LIBRIS

We know
books

streașină și prinse din zbor tovarășa de suferință. Peste o clipă se auziră țipetele de bucurie ale puișorilor cărora rândunica le aducea hrană. Și gânghania, biata, își dete seama: „Vezi, asta e soarta noastră: să hrănim paserile, cari au ce căuta pe lume!”.

...Gâza întinse aripioarele, se lăsă în gol, pluti puțin; apoi săgeată străbătu din nou aerul. Se auzi o pâlpare de aripi. Și, îndată, puișorii primeau, gălăgioși, pe mama bună ce le aducea iar hrană.

Cum venise pe lume, nici el nu-și dădea seama. S-a trezit ca dintr-un somn și parcă era de când pământul. Nu simțise nici durere, nici bucurie. Și mult își muncise gândul: cum răsărise, și-al cui era? Mic cât un fir de linte, mișca piciorușele fragede și ocolea, pe de margini, frunzișoara cari-l adăpostise. Într-o zi încercă o pornire lăuntrică: ieși de sub umbra răcoroasă și dădu buzna afară, în ploaia de lumină. Atunci rămase pe loc, orbit de atâta strălucire. Încetul cu încetul îi veni inima la loc și îndrăzni: deschise ochișorii mai mult, mai tare, mai mari, îi deschise în sfârșit bine-bine și privi în sus. Se făcuse parcă mai mititel decât fusese. Cu câtă strălucire, ce adânc și albastru se dezvelea cerul! Și ce minune! Cu ochișorii lui mărunți, cât niște fire de colb, îl cuprindea întreg. Și ce întunecime, câtă umezeală sub frunzișoara lui. Ce căutase dânsul acolo? Iar din mijlocul tăriei albastre, un bulgăre de aur aprins arunca văpăi.

Tresări. Era el altul? Piciorușele nu mai erau ale lui de scânteiau așa? Și mai era îmbrăcat în aur! Căci și trupușorul lui, pe cari și-l vedea pentru întâia oară, scânteia. Nu cumva era o fărâmiță căzută de acolo, de sus, o fărâmiță de lumină închegată, rătăcită pe pământ? Și, ca o adevărire, pe țărâna neagră trupul arunca o lumină dulce. Ce se mai întreba! Fără îndoială, de acolo căzuse, acolo trebuia să se întoarcă. Dar ce depărtare! Și cum să ajungă? Privi în sus; și atunci, deasupra

căpușorului, zări lujerul unui crin ce se ridică așa de înalt, că parcă floarea din vârf își deschidea paharul chiar dedesubtul bulgărilor de aur, să-i culeagă razele.

În mintea lui își înjgheabă planul. Să se suie pe lujer în sus, să meargă, să meargă și să meargă până în vârf;

și de acolo, la bulgăru de aur, din cari credea că se desfăcuse: o săritură – sau o vedea el ce-o face.

Atunci se mișcă din nou, și după ce trecu peste un grăunte de piatră cât un munte și scoborî dincolo, se trezi la rădăcina crinului. Se odihni o clipă, apoi la drum, băiete! Mai întâi se rostogoli de pe tulpina lucie de câteva ori în țărână. Văzând asta, se ridică pe piciorușele dinapoi și, fără să știe pentru ce, cu cele dinainte își făcu, moșnegește, cruce. Pe urmă încercă din nou și văzu că poate. Luciu i se păruse lujerul crinului, și când colo avea atâtea adâncituri, atâtea ridicături: văi, dealuri. Dar ce mireasmă se revărsa de sus! ...

Și-a mers voinicul, a mers. Mult să fi mers. Se uită în jos și-l prinse ameteala. Privi în sus și se cutremură. Ce - nu făcuse nici un sfert din sfertul drumului! Puterile îi cam slăbiseră, dar nu se lăsa. Încă vreo câțiva pași, și ici, deasupra, parcă se întruchipa o frunzișoară lătăreață, ca o prispă. Acolo o să se odihnească. Și iar purcese la drum; și umblă, și umblă, băiete; și de-abia ajunsese. Iar când a poposit, ud de sudoare, că părea o picătură de rouă, bulgărele de aur scăpătase de amiază. Și voinicul privi iar în sus. Privea în sus și nu-și credea ochilor: zile, săptămâni, luni avea de umblat. Și cât era de hotărât și de vânjos drumețul, nu-și putu opri un oftat:

– Uf! că mult mai am de suit, Doamne!

S-a iscat un vârtej ca din senin. S-a înșurubat în pământ, apoi a pornit-o, tehui, peste câmp, curți și livezi, luând cu el tot ce găsea mai ușor în cale. Și dacă de pe jos fura flori, pene și hârtii, de pe-o ramură luă un cărăbuș, un cărăbuș mititel, castaniu, cu aripile fragede, cu ochișorii ca două neghinițe. Cărăbuș de primăvară. Când l-a luat vârtejul pe sus, și-a strâns și el piciorușele și-a văzut că poate zbura și fără să dea din aripi.

Vârtejul și-a făcut gustul, și-n mijlocul unui drum de țară, lângă o curte, s-a înțepenit o clipă ca un sfredel, apoi s-a topit deodată, lăsând tot ce luase, baltă, la pământ. Când s-a trezit, privi împrejur: un drum prăfuit. Și din capătul drumului, tanțoș, cu pieptul în platoșă, cu pintenii arcuiți, venea un cucoș. „Ia! scap de unul și dau peste altul, își zise cărăbușul; ăsta mă-nghite!” Cucoșul s-a apropiat, s-a uitat cu un ochi la cărăbuș și-a trecut mândru înainte. „Am scăpat!” gândi cu bucurie cărăbușul și se întoarse să privească după cucoș. Atunci încremeni de spaimă. Din celălalt capăt al drumului sosea un curcan. Cărăbușul se făcu mai mic decât era, ținându-și sufletul: „Acuma chiar c-am pățit-o!”. Când ajunsese curcanul în dreptul cucoșului, se înroti, își roși mărgелеle și își dădu capul peste spate; iar cucoșul scoase pieptul și mai în afară, se înălță în picioare și forfecă aripile de câteva ori în pământ: își dădeau binețe Cucoșul s-a dus, curcanul se feri parcă să nu

LIBRIS

We know
books

